

Naročnina \$2.00 na leto. Izdaja dva krat na teden.

CLEVELANDSKA AMERIKA

NEODVIŠEN LIST ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI.

CLEVELANDSKA AMERIKA

Excellent advertising

medium.

104. NO. 104.

CLEVELAND, O. PETEK, 27. DECEMBRA 1912.

VOL. V.

Mostne novice.

Na sklepi starega leta in ob prihodnjem novem letu, ne moremo želeli družega kot obilen pristo v društva.

ROJAKI NAPREJ!

Le še nekaj dni nas loči, in treba se bo posloviti od starega leta ter stopiti v novo, polno pričakovanih, polno sklepov in želj, da bi bila bodočnost boljše kot je bila dosedanja. Toda sklepi sami ne pomagajo mnogo pri napredku, pri boljšem življenju. Vsak mora sam se potruditi in sklepe v dejanju izvesti, če hoče, da bo bodočnost boljše kakor je bila preteklost.

Ozirnino se nekoliko nazaj v letošnjo clevelandsko zgodovino. Priporočiti moramo, da se bil napredek na celi črti, povsod, pri vseh strankah, posameznikih in pri društvih. Clevelandska društva so vpisala letos do 1000 novih članov, pomočjo izvrstne agitacije, ljubezni do blinjenja in narodne zavesti. Clevelandskim društvom vsa čast.

Zalostjo pa moramo zopet priznati, da je letos umrlo v Clevelandu kakih 15 oseb, ki niso bile pri nobenih društvih. Milodari so morali pomagati, da se je umrla oseba vsaj pokopala. Kdor ni danes v Clevelandu pri društvu, tega ne more zaščititi družega kot sramota. Dvaindeset društev stoji v Clevelandu, torej imamo velikansko izbero za naše rojake. Z lahkoto gre dolar po bari, z lahkoto gre za stvar, ki nima pomena, ne koristi za osebo ali za narod. Z največjo lahkoto pa bi moral denar za narodne namene, za društveno stvar. Se je v Clevelandu svojih 5000 ljudi, ki niso pri nobenem društvu. Povdarjati moramo, da mi ne potrebujemo novih društev, (razven društev, ki se priklonijo Slovenski Dobrodelni Zvezi), pač pa želimo iz vsega srca, da rojaki, ki niso, se pri nobenem društvu, vstopijo v to ali ono društvo. Lepo, močno društveno življenje je naša čast in ponos, in druge slovenske naselbine po Ameriki gledajo z zadovoljstvom na Cleveland, kjer je toliko društev. Društveni tajniki se bodo gotovo potrudili, da naslednje leto še bolj uspešno kot je bilo preteklo, da se bo moglo enkrat reči, da je ves slovenski Cleveland zavarovan, da je prvi na društvenem polju.

Umrla je rojakinja Josipina Starin, in sicer v ponedeljek, v City bolnišnici. Stara je bila 36 let in doma nekje iz Stajerskega. Zapuščala tukaj svojega soproga in dva otroka. Rojkinja ni bila v nobenem društvu. Naj v miru počiva!

Dobili smo več poročil od društvenih tajnikov glede novih uradnikov za prihodnje leto. Vse, kar smo dobili, bo objavljeno v prihodnji številki.

Mladeniško podporno društvo Z. M. B. priredi v nedeljo, 5. januarja veliko maskebalno veselico s plesom v Knusovi dvorani. Društvo si je na to maskebalno veselico nabavilo mnogo krasnih daril, ki bodo v grde maske, katetra darila se lahko ogleda v izložbi podprlinice g. M. Seinkarja. Letos bo ta maskebalni ples na posebnem, in člani, izvršni tajniki od društva Z. M. B. bodo popolnoma pripravljeni, da bodo občinstvu najboljše zabavo, kakorjane že dolgo niso imeli.

Kaj pa je z dramatikom v Clevelandu? Dramatične pred-

stave so postale nekako redke. Včasih se je mnogo govorilo, posebno o živahnem delovanju dramatičnih društev. Danes so pa posledice, da doživimo jako malo na slovenskem clevelandkem odru? Igraki so tukaj, dvorane so pripravljene, toda vzrok redkega igranja najbrž moremo zapaziti v clevelandskem občinstvu, ki se ne zaveda dovolj za slovensko napredno dramatično umetnost. Ali pa se še kaže druge razmere? Vsekakor, slovenska dramatika v Clevelandu ne sme stati v miru, treba je le pravih ljudi, katerih je povsod pri vsakem dramatičnem društvu, da se ti ljudje s trenimi mislimi vživijo za dramatik, ki je bila še vedno ponos slovenske naselbine v Clevelandu. Prihodnjic spregovorimo v posebnem članku nekoliko podrobnostij o slovenski dramatik v Clevelandu.

Standard Welding Co., ki ima svojo tovarno na W. 76. česti je priredila lepo božično darilo svojim uslužbencem. Tovarna ima 1400 uslužbencev. Podarila jim je za 1400 funtov letih puranov, 2000 funtov funtov šunka. Nobeden izgosij, 1000 funtov kokošij, 1000 med uslužbencev ni bil pozabljen.

Zalosten božič je imela družina Rieske na 1515 Clark Ave. Mati je pripravila lepo božično drevo za svoje otroke, in ko je bilo drevo že vse lepo pripravljeno in okrašeno, je prišla mater nezvest, da se je zgrudila mrtva na tla. Otroci so prišli vsi presenečeni in veseli v družinsko sobo, da uživajo božično veselje, toda, ogroza, tam so dobili svojo mater, ki se je vila v zadnjih smrtnih mukah.

Zalostne božič je imela družina Vicarelli na Broadwayu. 25 letni mladenič Josip Massini je prišel na sveti večer k družini Vicarelli in je zaprosil za roko 14 letne hčerke Lene. Stariši so povedali mladeniču, da je hčerka prežgdnja, da bi se mogla ženiti. To si je pa Massini tako k srču vzel, da je potegnil revolver. Poprej je pa se pomeril na Leno, toda k sreči je ni zadell.

Ciril Metodova podružnica v Clevelandu ima svoje glavno zborovanje v nedeljo, 29. decembra v veliki Knusovi dvorani ob 9. zjutraj. Vsak član je bil obveščen s kartami. Treba je voliti nove uradnike. Naredniki, pridite v obilnem številu k tej seji.

Članom dr. Slovan, št. 3 S.D.Z., senaznanja, da se vrši v nedeljo popoldne ob drugi uri v Kogojevih prostorih redna mesečna seja in volitev novih uradnikov.

Listniza uredništva.

Prejeli smo zopet večje številno dopisov. Vsi ti pridejo na vrsto v prihodnji številki našega lista.

DENARJE V STARO DOMOVINO pošiljamo:	
50 kron	za \$ 10.39
100 kron	za 20.40
200 kron	za 40.80
400 kron	za 81.60
500 kron	za 102.00
1000 kron	za 203.50
2000 kron	za 406.00
5000 kron	za 1015.00

Polžarnica je vžgata pri teh svetlah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka.

Naše denarne pošiljave izplačuje o. kn. poštni hranilni urad v 11 do 12 dneh.

Denarje nam poslati je najprejšeje do \$50.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, vsa zneske po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK BAKSEN

82 Cortland St., New York, N. Y.

ALI PODRUŽNICI

8104 82. Clait ave., N. E. CLEVELAND, O.

Lačni v New Yorku

Premožnejši Newyorčani so na božični dan nasitili nad desetisoč brezposelnih in revnih ljudi.

VESELJE POVSOD.

New York, 25. dec. Mesto New York je darovalo kakih petdeset milijonov dolarjev ob božiču, onim, ki potrebujejo in onim, ki ničesar ne potrebujejo. Bančni predstniki so dobili svote do \$50.000 za darilo, in najrevnejši otroci na vzhodni strani mesta so bili tudi zadovoljni, ko se jim je podarilo, darilo, vredno 100. V New Yorku je navadno vedno do 20 tisoč oseb brez strehe, toda na sveti dan je vsakdo lahko prišel pod streho in dobil gorke hrane, če je le resna družba mogla najti potrebne, lačne in uboge. Prvič v zgodovini New Yorka se je zgodilo, da so se vse dobrodelne družbe zjedini-le in sklenile, da ponudijo ob božiču pomoč vsem, ki prosijo za njo.

Salvation Army, ki je v Zjedinih državah nasitila in pogostila nad 300.000 ljudi, je preskrbelja za 20.000 potrebnih v New Yorku. V Ninth Regiment Armory je prišlo 5000 moških in žensk, katerih vsak je dobil polno košaro živil. V vsa, ki kosari je bilo dovolj hrane za pet oseb za dva dneva. Poleg tega je pa še dobil vsak izmed teh 5000 tikit, s pomočjo katerega dobi zastojni premog in obleko. Tisoče otrok je dobilo igrače, potem ko je bila njih lakota potolažena.

Znani kongresman "Big Tim" Sullivan je sam pogostil na svoje stroške drugih pet tisoč ljudi. Ti ljudje so iz najbolj zavrnjenega kraja v New Yorku, iz Bowerya. Povabil je teh 5000 ljudi v velikansko dvorano, kjer se je vsakdo lahko do sietga najedel. Po kosilu je pa vsak izmed navzočih dobil pipo in tobak, nakar se je pričela zabava. Poleg tega pa so izročili vsakemu udeležencu tikit, in če zamenja isti tikit do 6. februarja v kakik trgovini, dobi tam zastojni čevlje, kakor si jih zbere. Kongresman Sullivan sam je bil isti dan bolan.

Na Ellis Islandu so pogostili 2000 naseljencev, ki so ravno prišli z ladjo v Zjedinjene države. Otroci so dobili igrače, odrasli pa vsakovrstna potrebna darila. Strijca Sama velja to darilo nad \$3000.

Da ji prihrani nadaljne bolesi. V Sannoisu je bivši državni pravnik Emile Beguery ustrelil svojo soprogo, da ji prihrani nadaljne bolesi. Beguery je star 60 let, njegova žena, s katero je živel v idealnem soglasju, je bila stara 45 let. Ze dolgo časa je bila njegova soproga popolnoma hroma in je trpela grozne bolečine. V nedeljo ponoči je imela take bolečine, da je zbudila celo sosedstvo. Soprogu se je žena tako smilila, da se je tako razburil, da je vzel revolver, ter jo ustrelil. Nato je ostal tri ure pri ženi, ter se potem sam javil orožnikom. Sestra ustreljene je odobravalna čin svojega svaka. — Beguery je izjevil preiskovalnemu sodniku: Moja vera mi je narekovala, da sem to storil. Preveč je trpela.

Ne šel!

Gostje: "Pijanci v drugi sobi vriščejo in razbijajo, da se oglašujejo! Dajte jih pometati iz sobe!"

Natakar: "Zdaj še ne; niso še plačali!"

Skrivnost zdravnika

Dr. Friedman, ki trdi, da je iznajdel zdravilo proti jetiki, neče izdati svoje skrivnosti.

NEČE DOKAZATI.

Berolin, 25. dec. Dr. Friedman, ki trdi, da je iznajdel uspešno zdravilo proti jetiki, česar do danes še noben drug zdravnik ni mogel, se brani pokazati zdravnikom in medicinskim družbam uspeh svojega zdravila. Zdravnik hoče to zdravilo obdržati za sebe, da izvleče iz njega kolikor mogoče veliko profita. Mnogo zdravnikov pa je mnenja, da je dr. Friedmanovo zdravilo proti jetiki ravno tako malo vredno, kakor je bilo svoje dni zdravilo dr. Kocha.

Dr. Friedman je glede svojega zdravila povedal sledeče: "Dejval sem na podlagi teorije, katero je zapustil doktor Koch, na podlagi katere se more jetika ozdraviti s tem, da se vcepi bacil, ki usmrti jetične bacile. Po dolgoletnih preskušnjah na krastačah, se mi je posrečilo dobiti bacil, ki umori jetične bacile. Potom vsadenja bacila v kri bolnika, je jetični bacil prisljen, da zgine. Če jetika v bolniku ni še preveč napredovala, ne nastopi z mojim serumom samo takojšno zdravlje, pač pa se take osebe jetika nikdar več ne prime. Moj serum naredi vsako osebo tako trdno, da se je ne more nobena bolezen več prijeti. Prepričan sem, da bo potem mojega seruma jetika ravno tako zginila, kakor so zginile koze, ko se je začelo cepljenje."

Dr. Friedman neče ozdraviti nobenega bolnika, dokler ni dobil patent na svoje zdravilo. Pač pa je odprl kliniko, kjer se na skrivnem shaja vsak dan več jetičnih bolnikov. Večina zdravnikov bo čakala toliko časa, dokler ne dobi serum, nakar ga preiskuje. Več zdravnikov prinaša svoje bolnike dr. Friedmanu. Zastopniki tukaj vlad so povpraševali po dr. Friedmanovem zdravilu, in so z uspehom jako zadovoljni. Dr. Kraus pa, ki je vrhovni zdravnik na berlinski kliniki, jako obžaluje, ker je vest o serumu prišla v javnost, ker je trdno prepričan, da tudi ta serum ne bo ozdravil jetike.

Smola vojnega poročevalca.

Kakor znano, so uvedli proti dvema članoma srbeskega pres-biroja, ki sta bila v glavnem taboru cenzorja, disciplinarno preiskavo zaradi različnih zlorab. V sled teh zlorab je prišel tudi poročevalec laskega lista "Messaggero" v največje zadržko. Cenzori so namreč vsako pismo, predno je bilo odpisano, odprli ter prečitali, na kar so je zopet tako dobro zaprli, da se ni moglo spoznati, da je bilo pismo odprto. Poročevalec "Messaggera" je nekega dne napisal dve pismi, eno svoji ženi, drugo prijatelji. Cenzorji v Vranji so odprli pismi, nakar so ju zopet previdno zaprli, slučajno so ju pa zamenjali. Siromak - poročevalec je čez par dni dobil dve grozni brzojavki. Eno brzojavko mu je poslala njegova boljša polovica, ga nazvala zakonolomca, ter mu zapretila, da se bo dala sodnijsko od njega ločiti. Drugo brzojavko je dobil od svoje "prijateljice", ki je dobila pismo poročevalčeve žene. Razumljivo je, da je vojni poročevalec "Messaggerov" eden izmed tistih, ki najbolj glasno zahtevajo, naj se cenzorji kar najstrožje kaznujejo.

Avstrija je sitna

Sedaj se pri mirovnem zborovanju v Londonu priprava z Črnogoro radi obleganega mesta Skadra.

TURKI SE OBOTAVLJAJO.

London, 25. dec. Mirovno zborovanje v Londonu še ne bo tako kmalu gotovo, kakor se je mislilo sprva. Turki se silno obotavljajo, in so končno prišli s takimi zahtevami na dan, da jih balkanski zaveznički nikakor ne morejo sprejeti, če nečajo zgubiti truda in uspehov dvomesečnega junaškega boja.

Med vsemi pa nagaja najbolj Avstrija, ki se sedaj ni razorožila svojih vojakov, katere je mobilizirala. To balkanskim zaveznikom nikakor ni prav ter ne morejo vrjeti, da Avstrija odkritosrečno vrjame v mir. Naravnost ogorčeni so pa bili balkanski delegatje, ko so zvedeli, da zahteva Avstrija mesto Skader, kakor hitro pade. To trdnjavo oblegajo Črnogorci že dva meseca z velikimi stroški, in po padcu mesta pa hoče Avstrija to mesto priklopiti pod Albanijo, kateri bi načelovala Avstrija. Če pa Avstrija ne dobi Skadra, tedaj zahteva za sebe gor Lowehen.

Ta gora, ki je visoka 5500 čevljev, je na črnogorskem ozemlju in leži neposredno za mestom Kotor, ki je eno največjih avstrijskih pristanišč, ki so utrjena. Toda to pristanišče Avstrijem ne more mnogo pomagati, ker na gori Lowehen so črnogorski topovi, ki lahko pristanišče vsak trenutek uničijo. Črnogorski delegati Mijusković se je pa pred drugimi delegati izjavil, da se Črnogorci dajo raje pobiti do zadnjega moža kot pa da bi izročili to goro Avstrijem. Izjavil se je: "Neumnost bi bila od strani Črnogorcev napovedati vojko Avstrijem, toda če hoče Dunaj ukrasti Črnogorcem kaj njih ozemlja, tedaj mora najprvo postreljati vse Črnogorce in Črnogorke. Dokler bo stal zadnji mož na omenjeni gori, toliko časa Avstrija ne bo imela gore. Kadar pa v Črnogori ne bo nobene žive duše več, tedaj Avstrija lahko vzame vse, kar spada k Črnogori, ker ne bo nikogar, ki bi branil svojo rodno domovino. Da, jaz sam bi bil tam, z mečem v roki, in pri Bogu, prodal bi svoje življenje jako drago."

Sicer se pa danes v diplomatskih krogih zopet govori, da Rusija nikakor ne bo pristopila, da se Črnogorcem jemlje njih ozemlje. Črnogorci so narod, ki ima že stoletja svoje ozemlje, in v tisočih junaških bojih ni mogel tega naroda še nihče pregnati.

Več mirovnih delegatov je zapustilo London za božične praznike. Nekateri pa ki so ostali, so mirno preživeli dan v svojih hotelih.

Veliko vzburjenja je povzročila brzojavka, da se morajo na božični dan oglasiti vsi častniki balkanskih armad pri svojih polkih. Tekom premirja je mnogo častnikov odpotovalo na svoje domovje. Ker so sedaj nenadoma poklicani k svojim polkom, je to znamenje, da se vojska v kratkem zopet prične. Iz Carigrada se poroča, da je Turčija dobila 40 tisoč mož iz Male Azije, katere je rampostavila po Dardanelah. Druga brzojavka poroča, da je bil ubit David paša z vsem svojimi štabom, ko so Turki poskušali napasti grško postojanko pri Gorici.

Solun, 25. dec. Grki so začeli skrbeti za zdravstveno sta-

Zboljsane plače.

Jekleni trust je prostovoljno povišal 30.000 delavcem njih plače. Pullman Co. je zboljšala plače.

IZ DELAVSKIH KROGIH.

Jekleni trust je naznanil, da bo zvišal plače 30.000 delavcem, izmed katerih je mnogo v Clevelandu. E. H. Gary, predsednik ogromnega trusta se je česno izjavil en dan pred božičem, da bi delavci sprejemali to kot veselo božično novico. Jekleni trust ima v Clevelandu tovarne American Steel in Wire Co., Newburg in South Shore Railroad, American Sheet in Tin Plate Co., "Pittsburg Steamship Co. in še mnogo drugih manjših korporacij.

Čudno je, da je jekleni trust ravno sedaj pobiljšal plače, ko vlada ttoži trus, da se razpusti. Če je trust hotel lobi-kaj simpatije pri občinstvu s tem, da je plače povečal, jo je s prostovoljnimi povišanjem plač, gotovo dobil. Jekleni trust je imel koncem leta 1911 106.888 uslužbencev, ki so dobili skupaj na leto \$161.419.000 v plačah. Letos pa je še veliko več ljudi uposrjenih, ker ima trust več naročil.

Iz Chicago pa prihaja vest, da je tudi Pullman Co. povečala plačo svojim uslužbencem. Vendar to ne zadeva pravih delavcev, pač pa samo slabo plačane knjigovodje, stenografiste in pisarje sploh, katerih ima Pullman Co. nad 2500. Vsi ti deljci po novem letu do 10 procentov povečane plače.

Wall St. je izdala nad en milijon dolarjev svojim uslužbencem. Neka trust kompanija je plačala vsem uslužbencem, od predsednika navzdol 50 procentov njih celotne plače. J. P. Morgan in Co. pa daruje vsako leto le 10 odstotno plačo. Večje kompanije v New Yorku se posvetujejo, kako bi odpravile božična darila, in bi mesto tega plače povečale. Kdor namreč dobi naenkrat večjo svoto denarja, je ne upošteva toliko kot če je skozi leto dobljo plačevan za svoje delo. Nekatere kompanije so tudi upeljale penzijski sistem za svoje uradnike.

Indianapolis, Ind. 25. dec. Obravnava proti 40 delavskim uradnikom, ki so obtoženi, da so pomagali McNamara bratcem pri dinamitiranju raznih javnih poslopij, je skoro končana. Zadnji nagovor bo imel še sodnik Anderson v četrtek zjutraj, ko bo poučil porotnike, kako naj se posvetujejo.

Lov za zločinci po strehah.

Iz Sarajeva poročajo: Pet vlomilcev ki, že dalj časa izvršujejo po mestu svoj posel, so v soboto iznenadili, ko so hoteli vlomiti v stanovanje dvornega svetnika Urpanija. Vlomilci so pobegnili na streho, kjer se je začel na to lov za zločinci. Šele po dolgem času se je posrečilo s pomočjo požarne brambe ujeti zločince.

nje tega mesta. Grška vlada v mestu je preskrbela boljše vo-do, in vsak pojav kakke nevarne bolezni se mora nemudoma javiti oblastem.

Sofija, 25. dec. Car bulgarski je danes izdal na armado okle, v katerem priporoča vojakom strogi red glede snage in čistosti, tako da bo armada vselej na vrhuncu zmognosti.

Najboljši naročnik je oni, ki vestno vselej prebere ves list, ga priporoča drugim in vselej ob času ponovi naročnino. Ali ste jo že plačali?

Našim naročnikom.

Zahvala ob koncu leta in poročilo vsem naročnikom za nadaljno uspešno poslovanje.

SREČNO NOVO LETO!

Ob koncu leta moramo izraziti našo najpristveno zahvalo, vsem našim številnim naročnikom v Clevelandu, kakor po celi Ameriki, ki so posebno letos z največjim zanimanjem se naročevali na naš časopis, kakor še nobeno drugo leto ne. V tem imamo zadovoljstvo, da so naročniki popolnoma zadovoljni z listom, da jim je slednji postal domača potreba za življenje ter da so odločeni list vedno radovaljno podpirati.

V prvi vrsti se pa moramo zahvaliti clevelandskim podpornim in drugim društvom, ki so skozi celo leto najradodarnije podpirala našo tiskarno z mnogimi tiskovinami, oglašili in drugimi naročili. Vsem članom izrekamo na tem mestu našo iskreno zahvalo. Zagotavljajoč vsa društva, da jim tudi v bodočnosti postrežemo z vse našo močjo, po najnižjih cenah in z najlepšim delom. Kakor znano, smo bili vedno v prid narodnega dela, in kadar se je šlo pri društvih za kako narodno stvar, smo vselej radevolje priskočili na pomoč.

Naša največja zahvala pa gre tudi vsem slovenskim društvom po Zjedinih državah, ki so nas v tem letu počastila s tako ogromnimi naročili, kakor še nikdar poprej. Skoro iz vsake naselbine, kjer prebiva Slovenec, smo dobili kakor naročilo za tiskovine, in nikdar se ni šlišla pritožba, da ne bi bilo narejeno vse vsakomur v popolno zadovoljnost. Cenjena slovenska društva po širni Ameriki pa prosimo, še nadalje njih podpore, in zagotavljamo, da se bodemo vedno potrudili, da jim ustrežemo v vseh njih željah po najnižjih cenah z najboljim delom, ki je mogoče.

Naše naročnike pa prosimo, da nam ostanejo tudi v bodočnosti zvesti. Uprava lista se bo potrudila, kakor vedno, da list po množini poveča, kar je pa vselej odvisno od gmojne podpore naročnikov in od cenj trgovcev, ki podpirajo list s svojimi oglašji. Kdor je kaj dolžan na naročnini, upamo, da peravna z novim letom, da bedemo tako vsi skupaj med seboj čisti in začeli z novim duhom novo leto bodočnosti.

Smer listu ostane kot dotedaj. Strogo narodna, skušajoč ustreči kolikor največji množini čitatevcev. Mi ne zaničujemo nikogar radi njegovega uspeha, ker ima vsak svojo voljo, pamet in razum, kar se mora pri vsakem posamezniku spoštovati. Po tem geslu smo se vedno ravnali. Pač pa bomo tudi v prihodnosti bičati tedaj, kadar nanese narodna potreba, da tako storimo, kadar vidimo, da se v javnosti godi nekaj, kar bi škodovalo našemu narodu. Pri nas je narod prva stvar, za narodnost smo vedno pisali in bodrili vse naše cenjene prijatelje, katerih štejemo danes veliko tisoč, s poučnimi, narodnimi članki in berilom. Naj vlada sloga med narodom, naj prinese veliko najlepših zadovoljstev slovenskemu narodu.

S skupnim delovanjem bomo pomagali, eden drugemu, nastopili bomo novo leto z novimi upi, in če si bomo pomagali eden drugemu, bomo gotovo dosegli tudi najlepše uspehe. V tej nadi želimo vsem našim naročnikom srečno in veselo novo leto!

CLEVELANDSKA AMERIKA.

IZHAJA V TOREK IN PETEK.

NAROČNINA:
Za Ameriko \$2.00
Za Evropo \$3.00
Za Cleveland po pošli \$2.50
Posamezne številke po 3 centa.

Dopolni brez podpisa in osebnosti ne sprejemajo.

Vas plačajo, dopisi in denar naj se pošilja na:

CLEVELANDSKA AMERIKA,
6119 ST. CLAIR AVE. N. E.
CLEVELAND, O.

EDWARD KALISH, Publisher.
LOUIS J. PIRCE, Editor.

ISSUED TUESDAYS AND FRIDAYS.

Realty 17,000 Slo. enla. s (Kraher) in the City. 1. level, ad. d. elsewhere. Ad. v. l. ing. 7. tra on req.

TEL. CUY. PRINCETON 189

Entered as sec.-nd-class matter January 8th 1909, at the post office at Cleveland, O. under the Act of March 3, 1879.

No. 104 Fri. Dec. 27 '12 Vol. V.

Zanimivi dopisi.

Cleveland, Ohio. Cenjeni g. urednik. Z veseljem pozdravljam vaš članek v 102 številki vašega lista pod naslovom: "V resen prevdarek clevelandskim Slovincem". Le pogledimo v tem članku statistiko družtev, koliko jih je v Clevelandu, koliko denarja gre izven Clevelanda raznim Jednotam in Zvezam. Vzemimo S. N. P. J. V to Jednoto plačajo družstva iz Clevelanda mesečnine toliko kot malokatera država skupno s svojimi društvi SNPJ v celi državi. Najbolj jasen dokaz temu pa je račun, ki je bil priobčen v Glasilu, ob času pete redne konvencije. V računu se vidi statistika, da je Cleveland dal čistega preostan. SNPJ. čez enajst tisoč dolarjev samo tokom treh let! Pri tem moramo upoštevati nova družstva, ki so bila ustanovljena po clevelandski konvenciji, in ki so bila ob času računa komaj stara dve leti, ali leto, itd. Sedaj pa prevdajamo in računajmo te naše uboge tisočake glavne blagajne S. N. P. J. Ob času konvencije jih je bilo okoli 67.000, toda sedaj jih ni več, in jih tudi ne bo zlepa, pa četudi bi bili, kar pero ali svinčnik vzemite v roko, 9000 članov. Jednote, torej pride na vsakega člana ali članice S.N.P.J. komaj \$7.50 za bolniško podporo in smrtino, toda sedaj če jih je \$60.000 v blagajni, smo lahko veseli.

Zraven so si pa gospodje gl. odbora zmislili, da morajo imeti tudi svoj lastni dom, ki bo veljal čez \$12.000.00, kar je seveda fini gospodarstvo. Mi člani in članice S.N.P.J. bomo pa ob času smrti ali bolezni hiehaško opeko jedli. V Glasilu je že razglašeno, da je predlog za dom sprejet, toda če se ne motim, so se gospodje pri koritu SNPJ malo spregledali, mogoče še hudo, kar bo pa seveda bodočnost pokazala. Razultat volitev je sledeč: Za Jednotni dom 1543 glasov, proti Jednotnemu domu 1410 torej vseh glasov oddanih 2953. Torej še tritisoč članov ni glasovalo za to stvar. Kam ste pa druge glasove zapisali, ali ste jih pojedli? To je vendar nekako čudno. Za pomožni odbor je bilo oddanih 16.175 glasov, za otroški zavodniški oddelek 2454 proti 235, skupno 2689 glasov. Za upravnik je oddanih 3506 glasov, skupaj 13 kandidatov, izvoljen Filip Godina.

Sedaj vidite, člani in članice SNPJ. ravno tako se je zgodilo, kakor so oče Zavetnik rekli na konvenciji: "Oh, to se bo že naredilo, kar malo bom natisal v Glasilo, pa bo vse sprejeto, no sedaj pa še nič ni bilo napisano v Glasilu, pa je vseeno šlo, kaj ne očka Zavetnik, ste pa kam drugam zapisali, pa je šlo vseeno in še bolje. Saj se razumemo.

Torej to so tisti odrešeniki, ki nam že sedaj kažejo odrešenje, z opeko, z izdaviem, suspendiranjem in izključenjem iz Jednote itd. Toda člani in članice se bodo kma-

u naveličali, pa tudi tisti, ki delegatom živijo upijejo, pa sami ne vedo zakaj. Neki "delegat" iz Midway, Pa. nekaj kija čez nekega dopisnika "Glas Narodu", da je lažnik in da se v gozdu skriva pred poštenimi ljudmi. Ta "delegat" mogoče ne ve, da v Clevelandu nimamo gozdov, pač pa imamo parke, in če se hočemo skriti, se lahko v mestu skrijemo, in da se dotični ne skriva pred poštenimi ljudmi, mu jaz garantiram, pač pa pred takimi kot je on sam, Torej le kihaj, da se boš izkihal, ko se pa izkihal, boš pa zopet dobil tobaka, ker za kihanje imamo v Clevelandu precej pripravljene, dober tek.

Bratje in sestre, pazno glejte na gospodarstvo glavnega odbora, in zapazili bodele marsikaj, predno bo leto pretelilo. Zgodilo se bo, da bomo plačevali asement za \$2.00, če bo šlo tako naprej. Tu v Clevelandu imamo Slovensko Dobrodelnostno Zvezo, kjer se lahko za en dolar zavarujete za smrtino in bolezen, ne da bi se denar nosil ven iz Clevelanda, tu se tudi ne plačuje za smrtino, ki nas aneje vsled smrti v rudniku, kjer se žalibog pobije toliko našega naroda kot vidi nemarnosti od strani kapitalistov, ali pa da se plačuje za nezdrave države kot pa Kansas in Arkansas. Tega sicer ne bi omenil, toda ker so bili delegati iz teh držav največji nasprotniki Clevelandu, ne oziraje se na to, da vzmajemo člani SNPJ iz teh držav držav vedno največ iz Jednote, kakor kažejo knjige. Vdno vza mejo več kot v blagajno plačajo.

Naše geslo naj bo: K Slovenski Dobrodelnosti Zvezi. Bratje, pozdravom članom in članicam John T.

Trinidad, Colo. Kar na jok mi gre, če se spomnim na Cleveland, zdajle, ko se plazim po golih, deloma sneženih južnocoloradskih hribovih. Kaka razlika je med črnimi premogarskimi luknjami, kjer se na stotine in stotine naših rojakov muči za vsakdanji kruh v večni nevarnosti, — pa med podzemeljskimi duplinami tam ob Erie jezeru, kjer se v junaških sodih iskri cekinasto ohlisko vince, ki dela junake nepremagljive, veseljake nedosegljive in srečneže vseh srečnežev, kakoršnjih, ni niti med izvoljenimi v sedmih nebesih in v naročju samega preroka Mohameda in prelestnih hurisk. In kakšna razlika je med rujavimi južnocoloradskimi griči, po katerih raste k večjem kak prtilikav borovec, ves kriv in zveržen ob burje, mraza in dolgega časa, kjer človeka iz blata sezidanih koč ogledujejo zagorele, kuštraste Meksikanki, z ogleno črnimi očmi in kjer njih prtilikavi bratci poganjajo natovornjene osličke po strminah — pa med divnimi clevelandskimi cvetkami, katere zavajajo za njih kratke lilije iz doline in nimfe iz Erie jezera! Saj ni, da bi človek premišljeval o teh stvarih, ki presegajo celo molostro nemrtnih bogov na Olimpu.

Naj vam raje kaj napišem o mestu Trinidad, kjer se ravno kar nahajam. Mestice šteje nekaj nad 10.000 prebivalcev, ter je dosti čedno in živahno. Sploh je to še najlepše mestice v Coloradu, južno od Pueblo. V mestu samem ni dosti Slovincem, pač pa jih je mnogo po prometovih rojih v bližnji in daljni okolici, tako v Valdezu, Primeru, Tercijo, Delagui, Bowen, Piedmont, itd. Dela se v vseh omenjenih prometovih rojih dobro in stalno, pa tudi zaslužek ni preslab. Ob času, ko vam to pišem imam tudi zelo fino vreme, snega se vidi leuimant malo, dnevi so po navadi tako lepi, solnčni in gorki kot v zgodnji jeseni in istem blagoslovljenem mesecu ko se v Clevelandu največ sladkega mošta "napreša".

Dan po tistem, ko sva z Gorupom prevračala "Trinerje" po Trinidadu, pasel sem dolgačas v kampi Primeru. Po celodanjsko solnce, ki je radodarno sipalo svoje zlate žarke po krajini, zabilo me je na orosto, in po kratkem spreho du vsedel sem se pod košat, prtilikav borovec v suho travo,

ter se zatopil v važna premišljevanja. Glavni del svojega premišljevanja sem posvetil svetovni prestopnemu letu, ki se bliža svojemu koncu z orjaškimi koraki, ne da bi spoznalo tudi eno samo mojo nadejo izmed celoga "paternoštra" in d. katetre sem stavišpe iljhe ženske privilegije blaženega prestopnega leta. Kako mi je bilo pri sreupričo takega premišljevanja, o si lahko nšhite. In sem rekel: Do drugega prestopnega leta je še daleč, kar malo zapiši, Tome, pa ti bo odleglo. Pa sem res kar zasmrčal v suhi trav pod borovcem. Zlatolase boginje sanj v anglejskih kostumih, spremenile so borovce nad mano v krasno božično drevo, cvile ga vsa v zlate gene in pisane trakove, nato pa začele občasiti nani različne darove v toliki množini, da so se veje hotele kar polomiti. Zadonehi so polnočni zvonovi božične noči in vse mladost in staro se je zbralo okoli božičnega drevesca, da sprejme, kar je kateremu usoda namenila. Turški sultan dobil je košček odlomljenega polmesečar, pisar črne kave in čihuk. Lalkanski zavezniki so dobili vs Izakove blagoslove, to je vina, žita, rožnega olja in vsak en par žakliev cekinov po vrhu, laški Viktor cajno makaronov, avstrijski Nemci in oni iz "rajha" dobili so vsak po eno nezrelo orijentalso figo. Wilson predsedniški stolček, republikanec in progresivec vsak po en dolg, papirnat nos, slovenski farmarji avtomobile naložene s sodi vina, krompirjem, svinjskimi kračami in denarnimi mošnjčki, slovenski delavci "pelece" z napisom: "Prospe-riteta", slovenske mamice čredopurancov, štokelj in vsaka po eno zibelko, slovenski sačecnarji in trgovci vsak po en "cash register" tako poln, da se sploh ni dal zaprti, slovenske deklice dobile so nekatere zlate škatlice s poljubničkimi pomešanimi bonbončkov, "druge časa opojnosti", tretje Amorjeve strelce, četrte, ... no, ne bom pravil kaj, to si lahko mislite, slovenski fantje dobili so nekateri zale cvetke, drugi čerke z velikanskimi številkami, tretji oboje skupaj, četrti pa še nekaj lepšega, kar pa zaenkrat zamolčim: slovenski pečlarji so nekateri dobili poudarjene kuharice, drugi pa kodrolase kuharice, in vse je bilo srečno in zadovoljno. Zame je bila rezervirana zelo lična kočarica, v kateri se je nahajala škatljica pomade z napisom: "Možja mast, potrpljenje, mazati se trikrat po dnevu in trikrat po noči, ... "napreč na nšem čital, kajti zavzvonili so božični zvonovi in zlatolase angeljčki v samih srajčkah so zaplesali "kolo", jaz pa sem se zbudil. Mesto božičnih zvonov, zazvonili so okoli mene zvonci "blagodiše-čih" koz in mesto zlatolasih angeljčkov opazil sem kuštrasto, očezano Meksikanko, ki je jemala kruh iz peči, sezidane na prostem iz blata, okoli nje pa je rojilo pet malih Meksikankčkov. Taka je južno-coloradska idila, sem dejal in stopajč nazaj proti kampi sem začel sklanjati "košare v množini: Prvi sklon, kdo ali kaj? Košare (bile so moj delež tekem celoga prestopnega leta. Drugi sklon, koga ali česa: košar (sem že tako sit, da nič tacega.) Tretji sklon: komu ali čemu: košaram (se imam zahvaliti, da nosim poročne prsane samo v boksah.) Četrti sklon, koga ali kaj: košar (vse-bina je vedno grenka, kot pelin, naj je košara tudi vsa v cvetju.) Peti sklon, kje, pri komu, pri čem: pri košarah, (imam rekord med vsimi slovenskimi fanti.) Šesti sklon, s kom ali s čim: s košarami (obloženim slavljam se od svetega prestopnega leta, s košarami želim vsem čitateljem in čitateljicam vesele praznike in srečno novo leto, in s košarami obložen korakam nasproti letu, katerega številko zelo malo obeta, proti letu 1913. A. J. Terbovec.

Vsak trgovec bi moral imeti svoj pisemski papir, kuverte in računske listine. Vse to naredi naša tiskarna po nizkih cenah.

Turike grozovitosti

Boj za življenje in smrt.

Piše, prof. Ant. Bezenšek. Sofija, koncem novembra. Leta 1885, sem opisal v Kolarju Družbe sv. Mohorja Človeško klanje v Bataku. Ne kaj se bolj groznega pa posnamem na kratko po opisih francoskega lista "Echo de Paris" in po brzojavu ruskega pisatelja Nemiroviga-Dančenka iz Ermenkoja (vasi blizu mesta Cataldije).

Francoski dopisnik pripoveduje o grozovitostih, ki so se godile v vasi Azboje (oddaljeni 3 km od Vize) takšne podrobnosti, da bi bil najprimernejši naslov za to: Človeško klanje v Azboji. Dopisnik piše:

Glavni bolgarski stan nas je povabil, naj gremo v to vas, da konstatiramo izvršene zločine in da jih opišemo.

Šli smo sredi njiv, po katerih je stala voda do kolena. Okoli in okoli so vse vasi v plamenih. Turki opustošijo nabegu vse, kar jim pride v roke. To je pač zakon vojaški, in premagane armade v vseh deželah delajo isto. A da se ko je nedolžno ljudstvo, ki prebiva v teh krajih in ne nosi nobene krivde razum da je krščansko, to pa ni vojaško, ampak divjaško.

Proti tem rabljem se mora vsa krščanstvo vzdigniti, in civilizacija ima pravico, jih uničiti in zaenati ven iz civiliziranega dela sveta.

Naj povem, kar sem videl v Azboji. Ta vas, ležeča sredi velike poljane, šteje 200 hiš, stojičih okoli male pravoslavne cerkve. Prebivalci so samo Grki; tukaj ni bilo niti Turkov niti Bolgarov. V to vas je prišla proti večeru poslednja straža Abdulah — pašev armade. En del vaščanov je mogel zbežati. Okoli 70 mož, žen in otrok je pribežalo v cerkev in se noter zaprlo.

Medtem so turški vojaki plenili po vasi in zažigali poslopja. Kdor jim je prišel v roke, je bil ubit. Fotografiral sem truplo malega deteta, ki je šlo samo nekoliko mesecev. Imelo je prebito glavo. Petem sem fotografiral malo deklo z zlatorumenimi lasmi, staro 12 let, ki je ležalo poleg trupla nekega moža z odrezanimi nogama.

Povsed med kadečimi se razvalinami se vidijo kosi človeških trupel. Niti ena hiša ni ostala nepoškodovana, niti en svedok ostal živ, da bi nam mogel pričati o tej grozni drami.

Turki so pobili vse ljudi in živali: ovce, svinje, pse itd. Njihova krvava roka ne prizanaše nikomur, njih zverstvo se naslanja na mukah nedolžnih žrtev.

Najgroznejša žaloigra pa se je vršila v mali cerkvi, kjer je bilo onih 70 zaprtih mož, žen in otrok mučenih do smrti; v cerkvi je ostalo samo 18 živih, ne vemo kako. Te so pa vse peljali ven iz vasi in so jih tam postreljali. Cerkev so zažgali, da se je zrušila nad mučeniki, pokrivši trupla s pepelom in opeko.

To grozno klanje in pustošenje je trajalo pet do šest ur. Bilo je dosti dela, dokler se je pokenčala cela velika vas s hišami in prebivalci vred. Sicer pa to klanje ni prvo niti poslednje.

Koliko je pa še grozovitosti, izvršnih na krščanskih ranjenceh. O njih imajo v glavnem bolgarskem stanu dolg spis. Ranjen vojak brez orožja je za vsakega, bodisi prijatelj ali sovražnik, nekaj svetega; a Turkom je v zabavo.

Ljudje se kar tresejo, ko pripovedujejo grozne prizore, nasilstva, ropanja žen in deklet. To so zvestva v najstrožjem pomenu besede.

Eno je, čemur se čudimo: kako so mogli ti ljudje takošne okrutnosti do danes trpeti?

Ko smo mi gledali te strašne prizore, se nam približa bolgarski častnik in reče: "Ali vidite, gospodje, zakaj se bijemo proti Turkom in zakaj jih hočemo izpoditi iz Evrope? A Evropa vse to ignorira in stoji sklenjenih rok na strani,

in zato se smirna kot udeleženi ca turških zverstev?"

A za zločini sladi maščevanje. Cesta, ki vodi od Blaz do Saraja, je polna blata v daljavi več kilometrov. Po tej cesti so vlačili Turki vojni material, po nji so bežali turški begunci iz vojske. Tudi so se drenjali ljudje in živali, bili so se begunci in vojski med seboj in streljali drug na drugega. Večina vozov z bojnimi materiali je običala v blatu, istotako topovi in bojniški vozovi. Ni bilo mogoče ne naprej ne nazaj. Poginili je bilo treba sredi blata. Videti je avtomobil, ki se je pogreznil sredi blata; vsi štirje potniki so bili zakopani v ta srašen grob.

Tako opisuje očividec grozne prizore iz bojnega polja.

Znani ruski pisatelj Nemirovič-Dančenko piše o bojnem polju okoli Cataldije iz Ermenkoja:

"Carigrad je obdan z armado. Noben begunec od Cataldije ne bo mogel pretrgati te verige.

Na prostoru med čataldženskimi forti in Carigradom se vrše neverjetne grozovitosti. Strašnih muk ljudstva ni mogoče opisati. Na begu so Turki ugrabili vse, kar so našli; vlekli so s seboj tudi dekleta iz grških vasi; ljudem niso pustili niti skorjice kruha.

Iz pozicij pri čataldženskih utrdbah se čuje grmenje topov. Pripravlja se poslednje dejanje velike tragedije. Nikdo v bolgarski armadi noče slišati o posredovanju za mir. Narodna armada, boreča se zmago-nosno za svobodo in neovisnost, bo prodrla vse, kar bi jo moglo zadržati na poti do Carigrada. Za njo stoje milijoni ljudstva, ki je izmučeno in si želi človeških pravic ter si osigurati življenje.

Stanje bolgrajske armade je odlično. Velikanski marši, silni močni boji je niso utrudili.

Turki so zapustili mesto Cataldjo, ker so visočine okoli njega nevarne v vojskinem času. Vsi so se vtaborili v fortih ali pa so se prestavili v

Anton Bašca,

1016 ST. CLAIR AVE.

Naznanjam vsem rojakom, da se odsedaj naprej dobijo pri meni suhe in prekajene klobase, špeh, kajzer-flajš, šunka, plečeta, želodeci, mast. Cene nizke. Naročila se sprejemajo tudi zven mesta.

NEBO CIGARETTES

Kvaliteta, ki zadovolji najbolj kritičnega kadilca. Narejene iz najboljšega turškega tobaka za vse kadilce.

LEPA SATENASTA DARILA.

Izber kraljev, Indijancev in narodnih zastav

V vsaki škatljici

NEBO Cigarettes

10 za 5c.

PROBAJAO VSE PROBAJALNE Kupite škatljico, ki vas bo prepričala. Satenasti ptič in svetle delajo lepe slike.

P. LORILLARD CO.

KDOR HOČE DELA

naj se naroči na naj-novejšo knjigo.

Veliki Slovensko-Angleski Tolmač

da se bo lahko in hitro brez uštevilja prišli angleščine. Knjiga obsega slov., angl. razgovor za vsakodnevno potrebo, s vodila za angl. pisanje, splošne angl. h pisanje in k-ko se postane ameriški državljan. Vrhutega knjiga ima dodatno največji slov., angl. in angl. slov., slov., slov. Knjiga trdi in okusno v platnu vezana (nad 423 strani) stane \$2.00 in se dobi pri:

V. J. KUBELKA, 538 W. 145 St., New York, N. Y.

Kdino in največje založništvo slov., angl. in raznih slov. knj. z. Plihte pacenti.

Ljudska hrana.

V zadnjih letih so zdravniki posvečali največjo pozornost vprašanju, kako naj se hrani truplo od mladinskih let do starosti. Strinjajo se v tem, da se lahko prepreči mnogo boleznij in tudi ozdravi, če dobiva truplo pravo hrano. Tako zdravljenje je preprosto in lahko. Potrebno je samo, da izberete hrano, ki vam ugaja, in da s poskusom določite, koliko hrane potrebujete. Če je apetit slab, ali prebava počasna, rabite

Trinerjevo Ameriško GRENKO VINO.

To znano zdravilo daje moč oslabeлим organom pri prebavljanju in uravna njih delo. Očišča prebavljalne organe in jih naredi močne in čiste. To zdravilo priporočamo, če imate

- zapetje.
- bolečine in krče.
- neprebavnost.
- glavobol.
- bledost in slabost.
- če ne more spati.
- zguba apetita.
- nerazpoloženost po jedi.

Trinerjevo ameriško grenko vino se naj rabi kakor hitro zapazite najmanjši nered pri prebavljanju. Dajte to zdravilo deklicam in ženskam, ki imajo hrištno bolezen ali glavobol, ki so nervozne, revmatične in slabe. Dajte to zdravilo onim, ki potrebujejo moči. Po lekarnah.

JOSIP TRINER,

Importer in exporter.

1333-9 S. Ashland Ave.

CHICAGO, ILL.

Notre Dame de Paris.

Roman iz 15. stoletja po zgodovinskih zapiskih.

FRANÇOIS SPISAL VICTOR HUGO.

ZA "CLEVELANDSKO AMERIKO" PRIREDIL L. J. P.

Oliver poklekne. "Velikano," reče mrzlo, "neko čepeno so obdoli na smrt. Ušla je v svetilišče Notre Dame. Pribivalstvo se je pa uprlo, da jo siloma odvede. Profos mesta Pariza in častnik s'raže sta tukaj, da potrdita resnico mojih besedi. In druhal oblega cerkev Notre Dame."

"Tako!" vzklikne kralj, bled in ves tresoč se jeze. "Notre Dame oblegajo! Našo gospo, moje dobro tovarišico, v njeni lastni katedrali? Vstani, Oliver. Prav imaš. Mene samega napadajo. Copnrica je pod zastombo cerkve, tda če-ke-je pod mojo zastombo. In jre sem vrjel, da napadajo ječarja Jaz sem sem!"

In kakor bi razornije naenkrat mu podelilo mladenku svatnost, začne korakati p. sobi. Smejal se ni več. Bil je videti strašen, ki je kot neki osumljenec. Lisica se je spreminjala v bijeno. Zdelo se je, da ga nekaj davi, da niti besede ne more izgovoriti. Naenkrat pa dvigne glavo, njegove rane oč' žarijo, in njegov glas zadoni kot iz topa: "Nasekaj jih no kose, Tristan! Posekaj vse ljudi, ki ti pridejo pred oči! Pojdi, prijatelj moj, Tristan, kolji, ne prizanesi nikomur."

In ko je to siloma izgovoril, se vrne k svojem sedežu in reče s' mrzlo jezo: "Tristan, tu v baselji imamo 300 konjenikov; vzemi jih. Tu je tudi kaptan Capoter, ki ima celo kompanijo; vzemi jih. Ti si profos kovačev; vzemi jih. V hiši St. Paula dobiš 40 strelcev; pojdi po nje. Z njimi hiti proti Notre Dame. Tako torej, gospodje vagabundi, vi ste pod francosko krono, pri svetilišču naše Gospe, vi merite proti miru. Kolji, Tristan, kolji. Ni si enega alodja ne prihrani. Kolji in mrljaj!"

Tristan se priklone. "Narejeno bo, gospod." In po kratkem molku se vpraša: "Kaj pa naj naredim s čarovnico?" "Ah!" reče kralj, ko se namane z ustnicami — čarovnica, gospod profos, kaj so pa ljudje hoteli narediti s čarovnico?"

"Velikanstvo," odvrne profos mesta Pariza, "jaz mislim, da ker so jo hoteli vzeti iz svetilišča, da so jo hoteli kaznovati, torej da so je namerna, vaši obesi!"

Za trenutek se je zdelo, da kralj ne more ničesar misliti; hipoma pa se obrne proti Tristanu in reče: "Pokolji ljudi in obesi čarovnico."

"Krasno!" mrmra Kopenole proti Rimu; "ljudje naj se kaznujejo radi tega, ker so hoteli čarovnico obesiti."

"Dovolj je," odne Tristan. "Toda, če je čarovnica se vedno v cerkvi Notre Dame, ali naj jo vzamemo ven kljub svetilišču?"

"Paske Dieu, svetilišč!" vzklikne kralj, ko se drgne po čelo. "In vendar čarovnica se mora obesiti!"

Ta, kakor bi mu naenkrat nekaj posebnega prišlo na misel, pade kralj na kolena na katedralniku, se odkrije in ponižno ter udano pogleda proti sobi, ki je stala pred katedralnikom. "Oh!", začne s sklenjenimi rokami, "moja milostna patrona, naša Gospa Pariška, odpusti mi! Samo enkrat bom to naredil. Ta zločin mora biti kaznovan. Zagotavljam te, Sveta Devica, moja dobra gospa, da je ona čarovnica, ki ni vredna tvoje posebne varstva. Ti veš, gospa, da je že mnogo pobožnih princov prešlo pod cerkevna pravila za slavo božjo in za potrebo države. Sveti Hugo, angleški škof, je dovolil čarovnika v cerkev. Sveti Landovik francoski, moj prednik, je iz istega vzroka onemogočil cerkev sv. Pavla, in gospod Allons, sin kralja Jeruzalemskega, je oskrnil cerkev

svetega groba samega. Odpusti mi torej sedaj, naša pariška gospa! Nikdar več ne bom naredil tako, in podaril ti bom lepo srebrno soho, tako kakor sem dal zadnje leto naši Gospe Ekujski. Amen."

Kralj se prekriža, vstane, se pokrije in reče Tristanu: "Ne zgrubi niti trenutka, tovariš. Vzemi Capoterja s seboj. Ukazi, da se zvoni z velikim zvonom. Razbij upor. Obesi čarovnico. To je končano. Potem pa pričakujem, da mi poveš koliko je veljalo. Pojdi, Oliver, danes ne grem spat. Začni z britjem."

Tristan se priklone in odide. Tudi oba Flanderca odideta na kraljevo povelje.

Sesto poglavje.

Predzen beg.

Ko je Gringoire zapustil baselijo, jo je popihal po cesti sv. Antona tako urno, kot konj, ki se je spasil. Ko pride do mestnih vrat, koraka naravnost proti kamenitemu križu, ki je stal v sredini odprtega prostora. Zdelo se mu je, da je opazil tam črno oblečeno moško, ki sedi na stopnjah, ki so vodile do križa. "Ali ste vi, mojster?" vpraša Gringoire.

Črna postava se dvigne. "Smrt in poguba! Gringoire, povzročil si, da mi je križ zavrela. Stražar v stolpu sv. Ger- vaza je pravkar klical pol ene."

"No," odvrne Gringoire, "to ni moja krivda, pač pa krivda straže in kralja. Komaj sem pobegnil. Ze so me hoteli obesiti. Jaz pač mislim, da so vi- silice meni sploh namenjene." "Nikdar nisi bil časa nikjer," odvrne druga oseba, "toda pojdiva sedaj. Ali imaš geslo?" "Samo pomislite, mojster — kralja sem videl. Pravkar prihajam od njega. Zanimiv dogodek sem imel."

"Večni klepetac! Kaj meno brigajo tvoji dogodki. Ali imaš geslo vagabundov?"

"Potolaži se; znanjo mi je." "Dobro. Sicer ne bi mogla priti do cerkve. Druhal je napolnila vse ceste. K sreči se mi zdi, da so zadeli na odpor. Najbrž se ob pravem času."

"Da, mojster. Toda kako naj prideva v cerkev?"

"Imam ključ od stolpa."

"In kako prideva ven?"

"Zadaj za stanovanji kano- nikov, vodi nek hodnik prav na prosto, proti reki. Pripravi sem čoln za beg."

"No, danes sem že dvakrat pobegnil izpod vislice!" se veseli Gringoire.

"Pusti čevkarije, pojdi z menoj, hitro!" odvrne druga oseba.

In oba se spustita naglih korakov proti mestu.

Sedmo poglavje.

Čatoper gre na pomoč.

Naši čitatelji se gotovo spominjajo kritičnega položaja, v katerem smo pustili Kvasimoda. Hrabri grbec, napadan od vseh strani, ni sicer zgubil korajžja, pač pa vse upanje, da se reši. In končno se že ni toliko zmenil za svoje življenje; njegova skrb je bila posvečena ciganki. Ves obupan drvi proti galeriji. Ze se je zdelo, da vagabundi lezejo v cerkev. Naenkrat pa se čuje kopitanje konj v polnem galopu po sosednih cestah. In kot hurikan plane velikanska množica s številnimi bakljami na prostor pred cerkvijo. "Francija, Francija za vedno! Capoter gre na pomoč. Doli z druhaljo!" Prestašeni vagabundi sprva niso vedeli, kaj to pomeni.

Kvasimodo, ki ni mogel slišati krika, je videl gole meče, baklje, čelade, celo kolono konjenice, kateri na čelo spozna kapitana Febusa. Videl je, ka-

ko je množica zmetana. In pri pogledu na to nenavadno pomoč, je čutil moči dovolj, da je prijel prve napadalce, ki so že prilezli na galerijo, ter jih treščil na tla.

Druhal pa se je branila z obupno hrabrostjo. Vagabundi so bil obrnjeni s svojimi hrbti proti Notre Dame, dočim so jih vojaki od treh strani obkolihi. Boj je bil strašen. Kraljeve čete, med katerimi so se najbolj odlikovali Febusovi vo- jaki, niso prizanesle nikomur. Kar je ušlo ostrini meča, je bilo pobito s palicami ali nožnicami. Druhal pa, ki je bila slabo oborožena, je kar pihala od jeze ter grizla na vse strani. Može, ženske in otroci so se obešali na konje in jsi praskali z nohtovi. Nekateri so metali baklje v obraze kraljevih strelcev. Nekdo, ki je imel veli- ko koso, je sekal znoj pod no- gami konjev. Bilje strašen pogled. Kadar je zamahnil s ko- so, sta se podrla dva jezdeca. Na ta način si je priboril svojo pot v sredino konjenice. Bil je to Klop in Trulefu. Končno pa ga podre puška kroglica.

Medtem so se pa tudi okna odprla. Sosedje, ki so začeli udeleževati boja, in iz vseh nastropij so začeli metati raz- lične predmete na druhal. Pro- stor pred cerkvijo se je napol- nil z gostim dimom. Skozi ta dim se je pa slabo videla fa- sada Notre Dame.

Konečno so se vagabundi u- dah, ker so bili nevoljni nad večnimi neuspehi, ker so bili preslabo oboroženi, ker sploh niso vedeli, kaj naj vse sku- paji pomeni. Pobegnili so v vseh smereh, dočim je ostal prostor pred cerkvijo posejan z mrlji.

Ko je Kvasimodo, ki je kre- pko pomagal kraljevim strel- cem, opazil poraz vagabundov je padel na kolena in dvignil roke proti nebu. Potem pa sko- ro blazen od veselja, hiti s hi- trostjo ptiča proti mali celici, katere vhod je tako junaško branil. Ena sama misel je pre- sinjala Kvasimoda — da se vrže na kolena pred njo, ka- tero je sedaj že drugič rešil. Ko pa odpre vrata celice, je bila slednja prazna — nikogar ni v njej.

DESETA KNJIGA.

Prvo poglavje.

Mali čevlji.

V trenutku, ko so vagabundi napadli cerkev, je La Esme- ralda spala. Toda ni trajalo dolgo, ko se je prebudila radi naraščajočega nemirja okoli ka- tedrale in radi nemirnega ble- ketanja kose. Vsede se na po- stelj, poslušaj in gleda okoli potem pa, prestrašena radi lu- čih in nemira, hiti ven iz celice, da vidi, kaj se godi okoli cer- kve. Pogled na prostor, prizo- ri, ki so se tam vršili, zmeš- njava nočnega napada, grozna prikazen druhal, ki je skaka- la okoli kakor četa žab, vse skupaj je delalo učinek, kakor bi se satanski čarovniki borili proti kamenitim cerkvenim ve- likanom. Kakor ciganka, je bila že od mladih dni prazno- verna; hitela je torej v svojo celico, vsa prestrašena in se zavila v obrazom v odejo, da si prežene strašno podobo iz- pred oči.

Kmalu pa je zginit prvi strah, ker začela je misliti, da so mogoče vendar pravi lju- dje spodaj. Zdelo se ji je, da se je približevalo uprlo, da jo hoče siloma odnesti iz sveti- šča. Strah, da zopet zgubi svo- je življenje, svoje upe, svojega Febusa, o katerem je še vedno mislila, da jo ljubi, njena po- polna ničevost obrambe, nje- no zgubljeno stanje, nikjer no- bene pomoči, nobene prilike za beg — take in še tisoč dru- gih misli ji je plavalo po gla- vi. Padla je na kolena, se pri- jela z rokami za glavo in s strahom mislila kaj bo. Naen- krat pa začne zdihovati, in poganka, kakor je bila, je za- čela moliti h kristjanskemu Bogu in Naši Gospe, njeni pomočnici. Ker, naj bo kdo prepričanja kakoršnjega hoče, v življenju sam spomni na vero v Boga, posebno če je v bližini svetilišča božjega.

V takem položaju se je na- hajala precej dolgo, tresla se bolj nego je morala, kri ji je po- jala po žilah vedno huje, ko je lišala nar enje, da se mno- žice cerkvi čimdalje bolj pri- bližuje. Ni vedela, kaj vse to pomeni, čoda pričakovala je strašne katastrofe.

In v tem strahu začne sto- pinje poleg sebe. Mahoma po- gleda navzgor. Dva možka, iz- med katerih eden je nosil later- no, stopita v celico. Esmeral- da nezavedno zakriči.

"Ne boj se," reče neki glas, ki ji je bil neznan, "jaz sem."

"In kdo si ti?" vpraša ona. "Peter Gringoire."

To ime ji da nov pogum.

Dvigne svoj pogled in se pre- priča, da je v resnici pesnik. Toda ob njegovi strani stoji črna postava, zavita od nog do glave. Ta oseba je ciganka vznemirjaka.

"Ah," začne Gringoire, "Dja- li me je prej spoznala kot ti."

In v resnici mala kozica ni čakala Gringoirea, da bi jo po- kljical po imenu. Ze je priskak- ljala k njemu in se muzala oko- li njega.

"Kdo pa je ta človek s' te- boj?" reče ciganka s' tihim gla- som.

"Bodi brez skrbi," odvrne Gringoire, "eden izmed mojih prijateljev je."

Gringoire postavi laterno na tla, spleza proti Djalji, katero objame in začne navdušeno go- voriti: "Oj ti dražestna stvar- ica, tako učena in premete- na! Pridi, moja Djalji, pokaži, če še nisi pozabila svoje pre- brisanosti. Kako naredi moj- ster Jakob Karmule —"

Postava v črni obleki pa ni dovolila, da bi skončal sta- vek, pač pa stopi proti nje- mu in ga precej surovo sune v bedra. Gringoire vstane.

Dalje prihodnjič.

ALI STE ŽE PONOVILO

NAROČNINO? SAMO \$2.00

NAŠI ZASTOPNIKI.

Sledeči rojaki so pooblaščen po- hrati naročnino, naročati tiskovine in pobirati oglase v svojih nasel- binah.

COLORADO: Ant. Bole, Box 13, Pueblo, ... L. Vidmar, 903 E. B. St. Colorado City, Louis Laushin, 314 So. 6th St. Trinidad, J. Novak, 312 W. Main St. CALIFORNIA: Jakob Laustin, 2110 — 19th St. San Francisco, ...

ILLINOIS: Frank Mravljia, 2059 W. 23rd St. Springfield, Anton Kuznik, 1201 So. 19th St. Joliet, John Jevita 1308 Cora St. La Salle, In okoliho, A. Struckel, 1302 Main St. South Chicago, John Golob, 3545 — 98th St. Waukegan, Fr. Oredkar Box 546. No. Chicago, Fr. Oredkar Box 546. 588 No. Broadway.

INDIANA: Al. Rudman, 737 Holmes ave. John Jarc, Box 183. Clinton, ...

KANSAS: Ig. Schluge, Box 47. Peter Schneller, 613 North 4th St. Breezy Hill, John Lapajne, Box 61. Leo. Milnar, Box 514. Fr. Creplinssek.

MICHIGAN: Jos. P. Mavrin, 132 Luxmore St. Mohawk in okoliho, J. Kocjan Box 25.

MINNESOTA: Jos. J. Poshell Box 165. Jac. Serjak Box 275. Gilbert, Louis Vesel. Chisholm, John Arko, Box 826. Eveleth, John Kaussek Box 615.

MONTANA: Math Ursic, 3326 No. 6th ave. M. J. Kracker, 613 E. 3rd St. Klein, Mike Burger, Box 32. Roundup, Frank Koren, Box 489. E. Butte, F. Bouchar, 30 Plum St. Red Lodge, Louis Jeller, Box 47.

OHIO: AL. Balant, 112 Sterling ave. John Gabrovsek, 24 — 13th St. Newark, ...

OREGON: M. Vidic, Box 241. Oregon City, ...

PENNSYLVANIA: John Oaslin, Box 492. Moon Run, Fr. Strmljan, Box 238. Maner, Frank Demar, Box 253. Crab Tree, John Tome, Box 94. Meadow Lands in Cannonsburg, L. Lenan, Meadow Lands, Box 63. Broughton, Inn okoliho, Ant. Demar, Box 185. Braddock in okoliho, I. Grm. Box 67. Conemaugh, Fr. Pristavac, Box 174. Steelton, Fr. 229 So. Front St. Luzerne, A. Vossli, 839 Bennet St. Pittsburgh in Allegheny, Ignav Pod- vansk, 4734 Hatfield St.

WYOMING: A. Justin, Box 563. In Fr. Erlen, 750 — 3th St. Superior, Ant. Vohar, Box 162. Diamondville, J. Globotnik Box 35.

WASHINGTON: Jos. Malnaritch, Ravensdale, Paul Kos, Box 10. Black Diamond, G. Forenta, Box 701.

WISCONSIN: Milwaukee in West Allis, Ant. Eren, 438 Park St. Milwaukee, John Grandis, Sheboygan, 1119 North 3th St.

AUSTRO-AMERICANA S. CO.

IN KLINIK-OBSTETRIČNA MEDICINA NEW YORK, AMER. OGRADNO NIZKE CENE

Fina podvorbja, električna luč, izvrstna kuhinja, pros- to vino, kabine tretjega raz- reda na ladjah Kaiser Franz Joseph I in Marthia Wa- shington. Govorijo se vsi avstrijski jeziki.

Kompanija ima sledeče dvorjake: Kaiser Franz Joseph I., Marthia Washington, Laura, Alka, Argen- tina, Oceania, in nove ladje se iz- delajo. Za vse podrobnosti se obr- nite na generalne agente.

Phelps Bros. & Co.

2 Washington St. New York, N. Y.

ali pa na priznane agente v Z. D. in Canada

Slovensko-Amerikanski

KOLEDAR

za leto 1913.

je izšel ter je dobiti za 30¢ s poštino vred. — Koledar je obsežen in ima več slik ter mnogo zanimivosti. Dobite je pri SLOVENIC PUB. CO. 82 Cortlandt St. New York, 6104 St. Clair Ave. Cleveland, O.

Dobro delo

po nizkih cenah

Naše delo je izvrstno naša postrežba je boljša naše cene so vedno nizke.

Oha telefona: EAST 3625 L CENT. 6946 K

Pridemo iskat in pripeljemo na dom.

Frank's

DRY-CLEANING & DYEING

IZDELUJEMO NOVE OBLEKE PO PRAVIH CENAH.

F. H. MERVAR,

1336 EAST 55th ST.

Glavni urad: 82 Cortlandt St., NEW YORK, N. Y.

Podružnica: 6104 St. Clair Ave., CLEVELAND, O.

Prodaja

DENARJE

PAROBRODNE

LISTKE

za vse prekmorske

parobrodne družbe po izvirnih

cenah.

potom c. kr. poštne

hranilnice na Dunaju; hitro

in ceno.

Tisoče Slovencev se vedno obrača na to staro

tvrdko, a nihče ne more tožiti o kakšni izgubi.

Feeling Better Already Thank You!

Brečen sem, ker sem poslu- šal vaš svet in se zdravil z

Dr. Richterjevim Pain-Expellerjem.

Ozdravel me je bolečin v grlu in križu, da se počutim sedaj čisto zdravega. Vsaka družina bi ga morala imeti. Čuvajte se ponaredb. 25 in 50c. steklenice.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York, N.Y.

Dr. Richterjevo Congo Pilula slajkajo. (25c. ali 50c.)

J. S. Jablonski,

SLOVENSKI

FOTOGRAF.

6122 ST. CLAIR AVE. N. E.

Izdeluje slike za ženitbe in družinske slike, otroške slike, po najnovejši modi in po nizkih cenah. Za \$3.00 vrednosti slik (en ducat), naredimo eno veliko sliko v naravni velikosti zastoj. Vse delo je garantirano.

LJUDJE SI MORAJO MEDSEBOJ

POMAGATI.

Naša želja je, da vam pomagamo in to dokažemo s tem, da je bilo na tisoče bolnikov v naših uradih tekom 18 let. Mno- go izmed teh ljudi so vaši prijatelji in sosedje, katerih ime- na in naslove lahko poizveste, da lahko osebno z njimi govo- rite, če hočete.

Nekaj teh ljudi je trpelo že leta in leta na želodcu, plju- čah ali jetrah, imeli so nosni katar, v grlu, pljučah, revmatiz- em, krvne bolezni. Ti so že zavrnili vsako upanje, da ozdra- vijo, toda danes so zdravi, in ti so živili dokazi o našem iz- vrstnem zdravljenju. In kar so zdravila naredila za te ljudi, lahko naredijo za vas. Predno se more koga zdraviti, se mora natančno vedeti, kaj je bolniku, torej se mora vršiti dobra, popolna preiskava. To delamo mi popolno, ker imamo v našo pomoč najboljšo, najnovejšo zdravniško očeno, ke- mične, laboratorične, mikroskopične in X žarke aparate, in vsa ta zdravniška preiskava se naredi za normalno ceno \$2.00. Po tako popolni preiskavi ne vemo samo, kakšno bolezen imate, pač pa tudi vemo, če se da ta bolezen ozdraviti, in koliko časa bo zdravljenje trajalo. Če je pa treba mnenja več zdravnikov, jih pokličemo, ne da bi vas to kaj več veljalo.

Samo eno svarilo: Ne zanemarijte svojega zdravlja. Po- sebno v tem letnem času. Majhen kašelj, prehlad, lahko pre- meniš leta boleznijo za vas. Profesor Nothnagel, najslavnejši zdravnik na svetu, je rekel: "Skrivnost zdravlja je, da se obvarujemo majhnih bolezni, da ne nastanejo velike.

Mike Štepic nam je pisal 15. aprila 1912 pismo:

Dragi zdravnik: Ne morem se vam zahvaliti dovolj za mo- je zdravje. Leta in leta me je tlačil revmatizem, nikdar skoro nisem mogel delati. Odkar ste me pa zdravili, sem zdrav in vsak dan na delu.

Mrs. Helena Kecso, 2641 E. 93rd St. Cleveland, Ohio.

Moja hči je bila eno leto v Warrensville bolnišnici, posta- jala je vedno slabšaja. Dva me- seca se je potem zdravila pri vas, in sedaj je kakor novoro- jena. Njene prijateljice ne mo- rejo vrjeti, da je to ista dekl- ca. Mi vsi smo vam hvaležni.

DR. L. E. SIEGELSTEIN,

746 Euclid Ave. blizu 9. ceste.

Uradovne ure od 9. jutraj do 4. popoldne. Od 7. do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10 — 12.

Frank Sakser

Glavni urad: 82 Cortlandt St., NEW YORK, N. Y.

Podružnica: 6104 St. Clair Ave., CLEVELAND, O.

Prodaja

DENARJE

PAROBRODNE

LISTKE

za vse prekmorske

parobrodne družbe po izvirnih

cenah.

potom c. kr. poštne

hranilnice na Dunaju; hitro

in ceno.

Tisoče Slovencev se vedno obrača na to staro

tvrdko, a nihče ne more tožiti o kakšni izgubi.